

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnar frá 10. mars 2017, 1.-4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til breytinga á lögum um framsal og aðra aðstoð í sakamálum nr. 13/1984 - DMR24050042
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Dómsmálaráðuneyti/Skrifstofa almanna- og réttaröryggis
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	10. júní 2024

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni

Á 151. löggjafarþingi 2020-2021 voru samþykktar breytingar á lögum um framsal og aðra aðstoð í sakamálum, lög nr. 157/2020, en við þær breytingar urðu tilfærslur á ákvæðum ákvæðum laganna og þarf því nú að lagfæra ákvæðnar lagatiltísanir í lögnum ásamt því að lagfæra orðlag. Frumvarpinu var aðallega ætlað að bregðast við úrskurðum Landsréttar frá 26. mars 2020 í málum nr. 158 og 159/2020 enda var talin brýn þörf á breytingum hvað varðar feril réttarbeiðna og afgreiðslu þeirra. Ríkissaksóknara var falið aukið hlutverk og var færð inn heimild fyrir ríkissaksóknara til að taka við réttarbeiðnum beint, þ.e. án milligöngu dómsmálaráðuneytisins, á grundvelli tiltekinni alþjóðasamninga. Það hafði staðið til að gera samhliða breytingu á lögnum þannig að útsendar réttarbeiðnir, á grundvelli sömu alþjóðasamninga, færu í gegnum ríkissaksóknara en einhverra hluta vegna var ekki gerð tillaga að slíku fyrirkomulagi í lögnum. Með áformum þessum stendur m.a. til að færa inn í lög ákvæði um réttarbeiðnir sem sendar eru frá íslenskum lögregluþingvöldum til erlendra enda. Verður þetta til þess fallið að auka gæði málsmeðferðarinnar og auka yfirsýn ríkissaksóknara yfir réttaraðstoð í sakamálum í landinu.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Áformað er að lagfæra lagatiltísanir og orðalag í lögnum, auk þess að setja í lög ákvæði um réttarbeiðnir sem sendar eru frá Íslandi og færa það hlutverk til ríkissaksóknara í ákvæðnum tilfellum. Þá verður lagt til að breyta uppröðun á ákvæðum II. kafla laganna um meðferð framsalsmála til að lagaákvæðin séu í betra samræmi við framvindu framsalsmála. Þá er áformað að setja inn reglugerðarheimild sem kveður á um hvaða alþjóðasamningar eru í gildi um gagnkvæma réttaraðstoð og ríkissaksóknara hefur verið falið að afgreiða beiðnir, á grundvelli þeirra samninga, beint og án aðkomu dómsmálaráðuneytisins. Í núgildandi lögum er þetta talið upp í 2. mgr. 22. gr. laganna en betur færi á því að hafa þetta í reglugerð þar sem þá þyrfti ekki að fara í lagabreytingar í hvert sinn sem íslensk stjórnvöld undirgangast nýja alþjóðasamninga á sviði réttaraðstoðar í sakamálum.

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

Þörf er á að lagfæra lagatiltísanir og orðalag í lögnum. Þá er núgildandi uppröðun ákvæða í II. kafla um málsmeðferð framsalsmála til þess fallin að valda ruglingi og því verður lagt til að færa ákvæðin ákvæði til samræmis við framvindu framsalsmála.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda

Markmiðið er að lagfæra lagatiltísanir og orðalag í lögnum og að einfalda málsmeðferð og betrubæta hana.

C. Leiðir
Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það? Ónákvæmar lagatílvísanir eru þá í lögunum. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið Önnur aðferð en breyting á lögunum kemur ekki til álita. Mögulegar leiðir við lagasetningu Breyting á núgildandi lögum, reglugerðarheimild bætt við.
D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna?
Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni Vísað er í umfjöllun í kafla A. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott Áformað er að breyta orðalagi í lögunum ásamt lagatílvísunum innan þeirra. Þá verður lagt til að fært verði inn nýtt ákvæði í IV. kafla laganna um útsendar réttarbeiðnir og að sett verði reglugerðarheimild um hvaða alþjóðasamninga Ísland hefur undirgengist á þessu málefnaviði og ríkissaksóknara hefur verið falið að vera miðlægt stjórnvald fyrir. Áformað er endurraða ákvæðum í II. kafla laganna, líkt og rakið er í kafla A.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar
Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Já, þau koma inn á þjóðréttarskuldbindingar Íslands. Til stendur að skerpa á lagagrundvöllinum fyrir þeim þjóðréttarskuldbindingum sem Ísland hefur undirgengist. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Nei Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til? Nei
F. Samráð
Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Dómsmálaráðuneytið, ríkissaksóknari, héraðssaksóknari og lögreglan. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Nei. Samráð sem þegar hefur farið fram Ekki verið haft samráð enn sem komið er. Fyrirhugað samráð Við ríkissaksóknara og e.a. önnur lögregluembætti og héraðssaksóknara
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er
Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal Ekki er á þessu stigi gert ráð fyrir viðbótarkostnaði hjá ríkissjóði. Gert er ráð fyrir að sá rúmist innan fjárheimilda málefnaviðs 9, almanna- og réttaröryggi í fjármálaáætlun. Annars er vísað í fylgiskjal um frummat á áhrifum.
H. Næstu skref, innleiðing
Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmíðina? Nei

2. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar? Á ekki við. 3. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur? Á ekki við. 4. Mælikvarðar á árangur og útkomu Á ekki við. 5. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur? Á ekki við.
I. Annað
J. Fylgiskjöl
1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað 2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum